

II

(Sdělení)

SDĚLENÍ ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ KOMISE

SDĚLENÍ KOMISE

COVID-19

Pokyny týkající se provádění dočasného omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné, usnadnění tranzitních režimů pro repatriaci občanů EU a dopadů na vízovou politiku

(2020/C 102 I/02)

Koronavirus se rozšířil po celém světě a vyvolal různá opatření, která mají omezit rychlost přenosu nákazy. Dne 10. března 2020 hlavy států a předsedové vlád zdůraznili potřebu společného evropského přístupu a úzké koordinace s Evropskou komisí. Zejména ministři zdravotnictví a ministři vnitra byli vyzváni, aby každý den vedli konzultace s cílem zajistit řádnou koordinaci a usilovat o společné evropské pokyny ⁽¹⁾.

Rozsah globální hrozby, které dnes čelíme, zdůrazňuje zásadní potřebu koordinace na úrovni EU, aby se maximalizoval potenciální dopad opatření přijatých na úrovni vnitrostátní.

V této souvislosti Komise dne 16. března 2020 přijala sdělení Evropskému parlamentu, Evropské radě a Radě ⁽²⁾ (dále jen „sdělení“), v němž vyzývá, aby byly s ohledem na nákazu COVID-19 dočasně omezeny cesty do EU, jež nejsou nezbytně nutné. Snažila se zajistit, aby opatření přijatá na vnějších hranicích EU byla soudržná a přiměřená.

Uvedené sdělení doplňuje pokyny Komise týkající se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb ⁽³⁾ (dále jen „pokyny z 16. března 2020“), jejichž cílem je chránit zdraví občanů, zajistit vhodný přístup k lidem, jejichž cesty jsou nezbytně nutné, a zajistit, aby v EU zůstaly k dispozici základní zboží a služby.

Sdělení zdůraznilo, že vnější hranice EU by měla fungovat jako bezpečnostní pásmo a že členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru by měly omezit veškeré cesty, které nejsou nezbytně nutné, ze třetích zemí do oblasti EU+. Dále sdělení vyjasnilo, že tyto země mají proto možnost odepřít na vnějších hranicích vstup „státním příslušníkům třetích zemí, kteří nejsou rezidenti, pokud vykazují příslušné symptomy nebo byli zvláště vystaveni riziku infekce a jsou považováni za hrozbu pro veřejné zdraví“ ⁽⁴⁾.

Dne 17. března 2020 hlavy států a předsedové vlád schválili výzvu k posílení vnějších hranic prostřednictvím koordinovaného dočasného omezení cest, které nejsou nezbytně nutné, do EU na dobu 30 dnů, a to na základě přístupu navrženého Komisí. Hlavy států a předsedové vlád rovněž schválili pokyny z 16. března 2020 pro správu hranic ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/10/statement-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-on-covid-19/>

⁽²⁾ COM(2020) 115 ze dne 16.3.2020.

⁽³⁾ C(2020) 1753 ze dne 16.3.2020.

⁽⁴⁾ Viz bod IV.15 pokynů z 16. března 2020.

⁽⁵⁾ Cestovní omezení zavedly všechny členské státy (kromě Irska) a státy přidružené k schengenskému prostoru.

Na základě vnitrostátních opatření přijatých za účelem zajištění takového koordinovaného postupu na vnějších hranicích EU by příslušníci pohraniční stráže měli – v souladu se sdělením Komise – odepřít vstup všem státním příslušníkům třetích zemí, jejichž cesta se za současných okolností nepovažuje za nezbytně nutnou.

Na podporu tohoto opatření na vnějších hranicích připravila Evropská komise tyto pokyny (dále jen „pokyny“), a to na základě informací Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) a s podporou Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a Europolu.

Tyto pokyny rovněž navazují na společné prohlášení členů Evropské rady ze dne 26. března 2020, v němž byla zdůrazněna potřeba poskytnout intenzivnější pomoc občanům EU, kteří uvízli ve třetích zemích a chtějí se vrátit do vlasti, aby tak mohli učinit.

Pokyny poskytují poradenství a praktické instrukce pro provádění opatření, která v souladu se sdělením přijaly členské státy ⁽⁶⁾ a země přidružené k schengenskému prostoru.

Zejména obsahují pokyny, pokud jde o:

- zavedení dočasného cestovního omezení, které by se mělo vztahovat na veškeré cesty, jež nejsou nezbytně nutné, z třetích zemí do prostoru EU+,
- usnadnění tranzitních režimů pro repatriaci občanů EU a jejich rodinných příslušníků, kteří uvízli ve třetích zemích,
- minimální služby na konzulátech pro zpracování žádostí o víza a
- problematiku překročení povolené délky pobytu v důsledku cestovních omezení, a to i v případě státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti.

1. Zavedení dočasného cestovního omezení, které by se mělo vztahovat na veškeré cesty, jež nejsou nezbytně nutné, z třetích zemí do prostoru EU+ ⁽⁷⁾:

a) Obecně

Podle Schengenského hraničního kodexu ⁽⁸⁾ a vnitrostátních právních předpisů přijatých za účelem zajištění koordinovaného postupu při boji proti onemocnění COVID-19 je možné odepřít vstup státním příslušníkům třetích zemí, kteří nejsou rezidenty, pokud vykazují příslušné symptomy nebo byli zvláště vystaveni riziku infekce a jsou považováni za hrozbu pro veřejné zdraví:

- „Hrozba pro veřejné zdraví“ je definována v čl. 2 bodě 21 Schengenského hraničního kodexu jako každá nemoc s epidemickým potenciálem, jak je vymezen v Mezinárodním zdravotním řádu Světové zdravotnické organizace, a jiné infekční nemoci nebo nakažlivé parazitické nemoci, pokud se na ně vztahují ochranné předpisy platné pro státní příslušníky členských států.
- Ustanovení čl. 6 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu obsahuje podmínky vstupu pro státní příslušníky třetích zemí, včetně podmínky, že nesmějí představovat hrozbu mj. pro veřejné zdraví (čl. 6 odst. 1 písm. e)).
- Článek 14 Schengenského hraničního kodexu stanoví, že vstup se odepře státním příslušníkům třetích zemí, kteří nesplňují podmínky vstupu podle čl. 6 odst. 1 a nepatří do některé z kategorií osob uvedených v čl. 6 odst. 5 ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/17/conclusions-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-with-members-of-the-european-council-on-covid-19/>

⁽⁷⁾ Součástí „prostoru EU+“ jsou všechny členské státy Schengenu (včetně Bulharska, Chorvatska, Kypru a Rumunska), jakož i čtyři státy přidružené k schengenskému prostoru. Tento prostor by zahrnoval rovněž Irsko a Spojené království, pokud se tyto země rozhodnou spolupracovat.

⁽⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

⁽⁹⁾ Aniž je dotčeno použití zvláštních ustanovení týkajících se práva na azyl a mezinárodní ochranu nebo vystavování dlouhodobých víz (v souladu s čl. 14 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu).

Jakékoli rozhodnutí o odepření vstupu musí být přiměřené, nediskriminační a musí být prováděno způsobem, který zajistí plné respektování lidské důstojnosti dotčených osob. Opatření je považováno za přiměřené, pokud bylo přijato po konzultaci zdravotních orgánů a bylo jimi posouzeno jako vhodné a nezbytné pro dosažení cíle v oblasti veřejného zdraví ⁽¹⁰⁾.

Praktické pokyny:

Příloha V část B Schengenského hraničního kodexu, formulář pro odepření vstupu, uvádí jako důvod „I“ hrozbu pro veřejné zdraví. Každý členský stát by měl uvést odkazy na své vnitrostátní právní předpisy týkající se odepření vstupu s odkazem na čl. 6 odst. 1 a čl. 2 bod 21 Schengenského hraničního kodexu.

Pokud je státním příslušníkem třetích zemí, kteří cestují s platným schengenským vízem (článek 6 Schengenského hraničního kodexu), odepřen vstup pouze na základě cestovních omezení z důvodů ohrožení veřejného zdraví (vnitrostátní opatření uznávající stav nouze v oblasti veřejného zdraví), je třeba učinit tyto kroky:

- Velmi důležitá je interpretace „příslušných symptomů“, neboť onemocnění COVID-19 se může na počátku projevovat řadou mírných dýchacích příznaků. U osob „... zvláště vystavených riziku infekce...“ by měla být dodržována klasifikace „osob vysoce rizikových vzhledem ke kontaktu s infikovanou osobou“ uvedená v technické zprávě ECDC.
- Měl by být vyplněn standardní formulář pro odepření vstupu na hranici (příloha V část B Schengenského hraničního kodexu) s uvedením důvodu odepření „I“ (je osobou považovanou za hrozbu pro veřejné zdraví). Měl by být jasně uveden odkaz na vnitrostátní opatření přijaté za účelem zajištění koordinovaného postupu a určení rozsahu dočasných omezení cest, které nejsou nezbytně nutné.
- Příslušník pohraniční stráže uvede důvod odepření ve formuláři v části „Poznámky“.
- Příslušník pohraniční stráže při provádění hraniční kontroly vyznačí do cestovního pasu vstupní razítko, které přeškrtně křížkem, přičemž použije nesmazatelný černý inkoust, a naproti na pravé straně, též nesmazatelným inkoustem, napíše písmeno „I“. Platné vízum se neopatřuje razítkem „ZRUŠENO“ nebo „NEPLATNÉ“ pouze na základě odepření vstupu s uvedením důvodu „I“.
- Pro účely lepší evidence odepření spojených s omezeními cest, které nejsou nezbytně nutné, z důvodu hrozby pro veřejné zdraví by se tato odepření měla zaznamenávat ve vnitrostátních systémech hraniční kontroly, kdykoli je k dispozici možnost vložit další informace do záznamu o kontrolovaném cestujícím.
- Cestující by měl obdržet informační leták o COVID-19: infografika nebo leták jsou k dispozici u ECDC.
- U zdravého cestujícího není nutné zasílat orgánům sousední třetí země, do níž je cestující povinen se vrátit z vnějších pozemních hraničních přechodů EU (v případě silniční nebo železniční dopravy) nebo z hraničního přechodu vnějších námořních hranic EU (například přístavu určeného pro pravidelná trajektová spojení nebo jiného přístavu s výletními loděmi nebo rekreačními či rybářskými plavidly), dodatečné hygienické oznámení.

b) Případy cestujících, kteří jsou oprávněni překračovat vnější hranice při vstupu

- (1) Občané EU/státní příslušníci zemí přidružených k schengenskému prostoru a jejich rodinní příslušníci bez ohledu na jejich státní příslušnost, státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou držiteli povolení k pobytu, a osoby na nich závislé

Sdělení stanoví, že dočasná cestovní omezení se nesmí týkat státních příslušníků všech členských států EU a zemí přidružených k schengenskému prostoru v případě jejich návratu domů. Tato výjimka se musí vztahovat na:

- všechny občany EU ⁽¹¹⁾ a občany zemí přidružených k schengenskému prostoru a jejich rodinné příslušníky bez ohledu na jejich státní příslušnost,
- státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty podle směrnice o dlouhodobém pobytu ⁽¹²⁾, a osoby, které mají právo na pobyt podle jiných směrnic EU nebo vnitrostátních právních předpisů nebo které jsou držiteli národních dlouhodobých víz.

⁽¹⁰⁾ COVID-19 Pokyny týkající se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb, C(2020) 1753 final, Brusel, Úř. věst. C 86I, 16.3.2020, s. 1.

⁽¹¹⁾ Zahřnutí jsou občané Irska jako členského státu, i když ne státu schengenského prostoru. Ke státním příslušníkům Spojeného království se má až do konce přechodného období přistupovat stále stejně jako k občanům EU.

⁽¹²⁾ Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty, Úř. věst. L 16, 23.1.2004, s. 44.

Státní příslušníci San Marina, Andorry, Monaka a Vatikánu/Svatého stolce by měli být při uplatňování omezení cest, které nejsou nezbytně nutné, uvedeného ve sdělení považováni za státní příslušníky členských států v tom smyslu, že by členské státy EU měly umožnit vstup státním příslušníkům těchto států a státním příslušníkům třetích zemí, kteří jsou v nich rezidenty, aby se mohli vrátit domů.

Všechny osoby (tj. státní příslušníci zemí EU, zemí přidružených k schengenskému prostoru i třetích zemí), které překračují vnější hranice a vstupují do schengenského prostoru, podléhají systematickým kontrolám na hraničních přechodech. Hraniční kontroly mohou zahrnovat zdravotní kontroly stanovené v oddíle III pokynů z 16. března 2020 ⁽¹³⁾.

Členské státy musí vždy přijmout své občany a občany EU nebo státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývající na jejich území. Členské státy však mohou přijmout vhodná opatření, jako například požadovat, aby cizí státní příslušníci vstupující na jejich území po návratu z oblasti zasažené onemocněním COVID-19 dodrželi samoizolaci nebo přijali podobná opatření, pokud stejné požadavky stanoví pro své vlastní státní příslušníky.

- (2) Ostatní státní příslušníci třetích zemí, kterým může být povolen vstup do EU navzdory uzavření vnějších hranic EU

Dočasné omezení cest, které nejsou nezbytně nutné, by se nemělo týkat osob s nezbytnou funkcí nebo potřebou, včetně:

- zdravotnických pracovníků, zdravotnických výzkumných pracovníků a pracovníků v oblasti péče o seniory,
- příhraničních pracovníků,
- sezónních pracovníků v zemědělství,
- pracovníků dopravy,
- diplomatů, zaměstnanců mezinárodních organizací, příslušníků ozbrojených sil a pracovníků poskytujících humanitární pomoc a pracovníků civilní ochrany při výkonu jejich funkcí,
- tranzitních cestujících ⁽¹⁴⁾,
- osob cestujících z naléhavých rodinných důvodů,
- osob, které potřebují mezinárodní ochranu nebo mají jiné humanitární důvody respektující zásadu nenavrácení.

U osob, které mohou vstoupit do prostoru EU+, by měly být provedeny koordinované a posílené kontroly zdravotního stavu.

Praktické pokyny:

Při provádění vstupních hraničních kontrol cestujících, kteří jsou oprávněni překračovat vnější hranice, vymáhají vnitrostátní orgány důsledně Schengenský hraniční kodex. Zejména ověřují, že cestovní pasy, průkazy totožnosti, povolení k pobytu nebo jakýkoli jiný doklad jsou pravé. Vnitrostátní orgány prosazují systematické kontroly v Schengenském informačním systému (SIS), neboť toto opatření chrání schengenský prostor před potenciální hrozbou terorismu nebo přeshraniční trestnou činností. Cestovní pasy státních příslušníků třetí země se opatřují razítkem.

Zdravotní screening cestujících v souvislosti s COVID-19 zahrnuje skenování teploty a/nebo screening symptomů. Je třeba uplatňovat vnitrostátní rozhodnutí týkající se postupu při vstupu. Několik zemí se například rozhodlo umisťovat každou osobu vstupující do země (platí i pro vlastní občany) do 14denní karantény.

Členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru mohou omezit počet hraničních přechodů, jež zůstanou otevřené pro kategorie cestujících, kteří stále mohou vstupovat do schengenského prostoru. **Toto opatření může pomoci zajistit, aby opatření zavedená v oblasti veřejného zdraví v souvislosti s COVID-19 byla plně dodržována a na vnějších hranicích existovala posílená a cílená kontrola.** Mohlo by to členským státům pomoci soustředit pracovní sílu na určené hraniční přechody řádně vybavené tak, aby byly zcela v souladu s Schengenským hraničním kodexem a zvláštními hygienickými opatřeními.

Členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru se vyzývají, aby do 1. dubna 2020 sdělily seznam těchto hraničních přechodů Komisi.

⁽¹³⁾ COVID-19: Pokyny týkající se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb, C(2020) 1753 final, Brusel, (Úř. věst. C 861, 16.3.2020, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Včetně těch, kteří byli repatriováni s konzulární pomocí.

(3) Bezpečnostní otázky

V případě potřeby je Europol připraven vyzvat k nasazení dalších vyslaných příslušníků z členských států, aby prováděli sekundární bezpečnostní kontroly v příslušných databázích (tj. informační systém Europolu, schengenský informační systém, Interpol).

Na žádost konkrétního členského státu lze rovněž posílit přeshraniční policejní spolupráci na dvoustranném/regionálním základě, bude-li to nutné pro potírání či prevenci trestné činnosti. Článek 18 průmského rozhodnutí poskytuje právní základ pro přeshraniční spolupráci v souvislosti s masovými shromážděními a podobnými významnými událostmi, katastrofami a vážnými nehodami za účelem předcházení trestným činům a zachování veřejného pořádku a bezpečnosti. Na žádost členského státu, na jehož území situace nastala, umožňuje vyslat příslušníky, specialisty a poradce a poskytnout vybavení. Europol by mohl takovou podporu usnadňovat. Europol by rovněž mohl poskytovat členským státům posílenou podporu, pokud jde o terorismus, organizovanou a jinou závažnou trestnou činnost představující riziko pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost.

Praktické pokyny:

Členským státům se připomíná, že musí na vnějších hranicích poskytnout přístup k informačním systémům nebo společným rámcům pro výměnu informací a používat je: Schengenský informační systém (SIS II), Vízový informační systém, systém Eurodac. Kromě toho by měly být konzultovány další mimounijní systémy, jako například databáze odcizených a ztracených cestovních dokladů Interpolu.

Pokud jde o sekundární bezpečnostní kontroly, u vysoce rizikových profilů by členské státy měly pokračovat ve spolupráci a výměně informací s cílem zajistit optimální využití údajů Europolu, SIS a Interpolu. Pro účely identifikace vysoce rizikových profilů by se mělo podporovat systematictější používání indikátorů rizika poskytovaných Eupolem a agenturou Frontex. Měl by se zavést konzistentní třístupňový přístup ke sdílení informací zejména o zahraničních teroristických bojovnících, neboť konzultace SIS II nezahrnuje celou skupinu známých podezřelých z nečlenských zemí EU. Systematické nahlížení do databází Europolu je proto nutné, aby ochrana hranic dosáhla i na jedince, které SIS II nesignalizuje.

K posílení bezpečnostních kontrol mohou členské státy požádat Europol o podporu, pokud jde o kapacity pro sdílení, získávání a analyzování údajů, včetně informačního systému Europolu, kapacit správy údajů, jakož i jiné kapacity a forenzní nástroje.

c) Výstupní kontroly osob, které si přejí opustit EU

Pohraniční orgány by měly při provádění výstupních kontrol uplatňovat tyto pokyny:

- poskytovat cestujícím informace o dočasných omezeních pro cestování v souvislosti s COVID-19, pokud jde o cesty do EU, jež nejsou nezbytně nutné. Případy týkající se COVID-19 neprodleně oznamovat příslušným zdravotnickým službám.
- Provádět výstupní opatření zdravotního screeningu, jejichž cílem je posoudit výskyt symptomů a/nebo expozici cestujících, kteří odjíždějí z postižených oblastí nebo zemí, onemocnění COVID-19. Cestujícím, u nichž bylo zjištěno, že byli vystaveni viru COVID-19 nebo jsou jím nakaženi, by nemělo být povoleno cestovat.

Občané EU+ nebo státní příslušníci třetí země, kteří si přejí opustit EU, by měli být informováni tímto způsobem:

- Vydat osobám formální upozornění o možných opatřeních sousedních členských států EU, zemí přidružených k schengenskému prostoru nebo třetích zemí, pokud jde o otázky cestování a zdraví, byla-li tato opatření oznámena prostřednictvím odpovídajících komunikačních kanálů.
- Vydat občanům EU a státním příslušníkům třetí země pobývajícím v členském státě formální upozornění informující je o tom, že lze vůči nim uplatnit vnitrostátní opatření týkající se zdraví v případě opětovného vstupu z třetí země.

- Vydat státním příslušníkům třetích zemí formální upozornění informující je o zavedených zvláštních opatřeních, které jsou vymáhány při vstupu, a tudíž by se na ně vztahovaly při opětovném vstupu.
- Toto formální upozornění by mělo být k dispozici ve všech úředních jazycích EU a v jazyce (jazycích) země nebo zemí, které hraničí s dotčeným členským státem, a rovněž v jazyce, jemuž státní příslušníci třetích zemí rozumí nebo o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí.

Praktické pokyny:

Zatímco členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru mohou omezit počet hraničních přechodů, jež zůstanou otevřené pro vstup cestujících, měly by stále cestujícím umožňovat dané území opustit na jakémkoliv pozemním nebo námořním hraničním přechodu, v případě cestujících, kteří se na něj samovolně dostaví, a za předpokladu, že je sousední cílová třetí země při vstupu na daný hraniční přechod přijme.

Členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru se vyzývají, aby se se svými sousedními třetími zeměmi dohodly, které pozemní nebo námořní hraniční přechody zůstanou otevřené pro vstupní a/nebo výstupní kontroly. Cílem tohoto opatření je co nejvíce snížit počet cestujících, kterým je odepřen vstup do sousední třetí země po dokončení výstupní kontroly ze strany orgánů pohraniční stráže EU / schengenských orgánů. Členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru se vyzývají, aby do 1. dubna 2020 sdělily tyto dohody Komisi.

d) *Upřednostnění vstupních kontrol vzhledem ke zvláštní hygienické situaci*

Vzhledem k možnosti členských států omezit počet hraničních přechodů, jež zůstanou otevřené pro cestující na vnějších hranicích, mohou členské státy využít článek 9 Schengenského hraničního kodexu (Zmírnění hraničních kontrol), který umožňuje na vnějších hranicích upřednostnit vstupní kontroly před kontrolami výstupními. V souladu s Schengenským hraničním kodexem lze hraniční kontroly na vnějších hranicích proto dočasně zmírnit v důsledku mimořádných a nepředvídaných okolností vedoucích k takové intenzitě provozu, že i přes vyčerpání veškerých personálních, prostorových a organizačních zdrojů vzniká na hraničním přechodu nadměrně dlouhá čekací doba.

Za takových okolností by měly být vzaty v úvahu tyto záležitosti:

- Přednost by měly mít hraniční kontroly na vstupu před kontrolami na výstupu.
- I v případě, že jsou hraniční kontroly zmírněny, měli by příslušníci pohraniční stráže opatrovat cestovní doklady státních příslušníků třetích zemí razítkem na vstupu i na výstupu, v souladu s čl. 9 odst. 3.
- Zmírnění kontrol by mělo být dočasné, přizpůsobené okolnostem, které si je vyžádaly, a mělo by být postupně rušeno.

Výše uvedenými ustanoveními nejsou dotčena hygienická opatření v souladu s vnitrostátními právními předpisy členských států.

Měla by se řádně zohlednit opatření navrhovaná ve sdělení Komise o zavedení zelených pruhů podle Pokynů týkajících se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 1897, (Úř. věst. C96I, 24.3.2020, s. 1).

Praktické pokyny:

Členské státy, které potřebují dočasně zmírnit výstupní kontroly v souladu se Schengenským hraničním kodexem, se naléhavě vyzývají, aby i nadále plně uplatňovaly hraniční kontroly při vstupu doplněné o odpovídající hygienická opatření. Toto opatření bude usnadněno tím, že se omezí počet hraničních přechodů, jež zůstanou otevřené pro cestující na vnějších hranicích.

Informace o důsledcích opuštění území EU v současné situaci, uvedené v písmeni c) výše, by mohly mít podobu obecných informací k dispozici na různých místech a alespoň v jazycích dotčených členských států a sousední země a v angličtině.

- e) Sanitární a bezpečnostní opatření na ochranu pohraniční stráže a dalších veřejných činitelů nasazených na vnějších hranicích

Členské státy se vyzývají, aby všechny veřejné činitele zapojené do hraničních, celních, hygienických nebo jiných kontrol na vnějších hranicích vybavily prostředky pro osobní ochranu, jako jsou maska, rukavice a sanitizační gely.

Praktické pokyny:

Hygiena rukou znamená časté mytí rukou mýdlem a vodou nebo čištění rukou pomocí alkoholových roztoků, gelů nebo ubrousků. Ruce je třeba mýt pravidelně za použití mýdla a vody po dobu 20 až 40 sekund. Dezinfektanty na bázi alkoholu nabízí ve veřejných prostorech omezenou přidanou hodnotu oproti mýdlu a vodě, a jsou-li používány, měly by obsahovat 60–85 % alkoholu. Plakát ECDC o účinném mytí rukou.

Neexistuje žádný důkaz o užitečnosti nošení obličejových masek na veřejnosti osobami, které nejsou nemocné, jakožto zmírňujícího opatření. Osoby, které jsou při poskytování služeb ve styku s veřejností a které mají velký počet osobních kontaktů, jako jsou například příslušníci pohraniční stráže, jsou však vystaveny vyššímu riziku, že se setkají s nakaženými jedinci. Jsou-li používány masky, měly by se dodržovat osvědčené postupy uvádějící, jak masku nasadit, sundat a zlikvidovat. Po sejmutí masky by měla vždy následovat opatření hygieny rukou podrobně popsaná výše.

TECHNICKÁ ZPRÁVA ECDC - pokyny pro používání jiných než farmaceutických opatření za účelem zpoždění a zmírnění dopadu 2019-nCoV.

ECDC vypracovalo mikrokurz o této problematice, který by mohl být využit pro odbornou přípravu personálu.

Pokyny pro nošení a snímání osobních ochranných prostředků ve zdravotnických zařízeních při péči o pacienty s podezřelým nebo potvrzeným onemocněním COVID-19.

2. Tranzit a usnadnění tranzitu po repatriaci

Podle společného prohlášení členů Evropské rady ze dne 26. března 2020 je zapotřebí zintenzivnit pomoc občanům EU, kteří uvízli ve třetích zemích a chtějí se vrátit do vlasti, aby bylo zajištěno, že tak mohou učinit.

Členské státy musí usnadnit další tranzit občanů EU a jejich rodinných příslušníků (bez ohledu na jejich státní příslušnost), jakož i státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou držiteli povolení k pobytu, a osob, které jsou na nich závislé, kteří se vrací do členského státu jejich státní příslušnosti nebo bydliště.

To platí zejména pro občany EU a jejich rodinné příslušníky, kteří uvízli v zahraničí a kteří jsou repatriováni do EU, bez ohledu na to, zda přiletí komerčním letem, charterovým letem nebo vnitrostátním letadlem.

Státní příslušníci Srbska, Severní Makedonie, Černé Hory a Turecka by měli být při uplatňování dočasného omezení cest, které nejsou nezbytně nutné, stanoveného ve sdělení považováni za státní příslušníky členských států a zemí přidružených k schengenskému prostoru, pokud se vracejí do svých zemí původu v rámci repatričních operací mechanismu civilní ochrany Unie, a to vzhledem k tomu, že se tyto země uvedeného mechanismu účastní. Je třeba zajistit tranzit všech osob ⁽¹⁶⁾ a jejich rodin repatriovaných v rámci mechanismu civilní ochrany Unie z členského státu, v němž překročili vnější hranici, do místa jejich původu.

Praktické pokyny:

Vzhledem k omezené dostupnosti komerčních letů by měli mít občané, kteří přilétají na letiště členského státu, možnost dalšího tranzitu jakýmkoli dostupným dopravním prostředkem. Tranzit v rámci EU by neměl být podmíněn tím, zda členský stát státní příslušnosti občana nebo členský stát jeho bydliště poskytne dopravní prostředek. Cílem musí být zajištění toho, aby lety, jež jsou k dispozici občanům EU, kteří uvízli v zahraničí, byly využívány co nejlépe a umožňovaly cestujícím vrátit se do všech možných destinací v EU.

Členské státy se vyzývají, aby informovaly letecké společnosti o výjimkách z dočasného cestovního omezení pro obyvatele EU, kteří cestují domů. Kromě toho, podle článku 26 Schengenské úmluvy, letecké společnosti přepravující občany EU ze třetí země do schengenského prostoru nemohou nést odpovědnost dopravce v případech, kdy není před nástupem letadla zaručen tranzit přes území cílového členského státu daného letu. Předpisy EU týkající se odpovědnosti dopravců se nevztahují na občany EU ani na potenciální odepření vstupu z důvodů souvisejících s veřejným zdravím.

Pokud členský stát požaduje po občanech EU, aby předložili doklad o dalším tranzitu, například rezervované železniční jízdenky, měla by být tato informace zpřístupněna na internetových stránkách členských států, aby tak občané byli náležitě informováni. Tento požadavek by měl být rovněž sdělen ostatním členským státům, včetně jejich velvyslanectví a konzulátů ve třetích zemích v rámci místní konzulární spolupráce. Pro usnadnění dalšího tranzitu přes území členského státu by mělo být občanům EU umožněno získat tento doklad na hranici, například tak, že se jim umožní koupit si železniční jízdenky či letenky přímo na letištích.

3. Minimální služby na konzulátech pro zpracovávání žádostí o vízum

Členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru v současnosti uplatňují cestovní omezení na svých vnějších hranicích. V rámci opatření k omezení šíření COVID-19 pozastavila většina zemí schengenského prostoru zpracovávání žádostí o krátkodobá víza pro cesty, jež nejsou nezbytně nutné. Konzulární úřady zemí schengenského prostoru se nicméně vyzývají, aby se řídily pokyny týkající se „minimální služby“ pro zpracování žádostí o víza od konkrétních kategorií žadatelů o vízum během období krize COVID-19. Je třeba uplatňovat obecná pravidla pro posuzování žádostí o víza. Tyto pokyny se použijí i v případě, že existuje formální ujednání o zastupování.

Pokud neexistuje formální ujednání, mělo by se použít zastoupení *ad hoc* pro účely zpracování žádosti o vízum v jednotlivých případech a za mimořádných okolností, např. v případě zaměstnanců, kteří se účastní vojenských nebo bezpečnostních summitů, z důvodu naléhavých zdravotních problémů atd. Členský stát vyřizující žádost by před vydáním víza měl konzultovat cílový členský stát.

Držitelům víza by mělo být systematicky připomínáno, že budou muset odůvodnit účel své cesty a na hraničním přechodu předložit podpůrné doklady. Měli by být rovněž odpovídajícím způsobem informováni o povinnosti podstoupit zdravotní screening, jakož i o důsledcích jejich příjezdu do EU (tj. o možnosti, že se na ně bude vztahovat samoizolace).

Sdělení uvádí řadu kategorií cestujících, které jsou z dočasných cestovních omezení vyňaty nebo na které by se dočasná cestovní omezení neměla vztahovat. Cestující v některých z těchto kategorií mohou být státní příslušníci třetích zemí, na které se vztahuje vízová povinnost pro krátkodobé pobyty.

⁽¹⁶⁾ Státní příslušníci členských států EU, zemí přidružených k schengenskému prostoru, Spojeného království a států, které se účastní mechanismu civilní ochrany Unie.

Navzdory částečnému dočasnému uzavření vízových oddělení by proto konzuláty členských států (a případně externí poskytovatelé služeb, které shromažďují žádosti) měly zůstat otevřeny a vyřizovat žádosti o víza od těchto kategorií cestujících:

- rodinných příslušníků občanů EU, na které se vztahuje směrnice 2004/38/ES,
- zdravotnických pracovníků, zdravotnických výzkumných pracovníků a pracovníků v oblasti péče o seniory,
- příhraničních pracovníků,
- pracovníků dopravy,
- diplomatů, zaměstnanců mezinárodních organizací, příslušníků ozbrojených sil a pracovníků poskytujících humanitární pomoc při výkonu jejich funkcí,
- cestujících, kteří potřebují uskutečnit tranzit přes mezinárodní tranzitní prostory letišť mezi navazujícími lety mimo schengenský prostor,
- osob cestujících z naléhavých rodinných důvodů,

Měla by být uplatňována **obecná pravidla pro posuzování žádostí** o krátkodobá víza a letištní průjezdní víza (vízový kodex).

Platnost vydaných víz: Doporučuje se, aby víza pro více vstupů a víza umožňující více letištních průjezdů byla standardně vydávána s platností minimálně šest měsíců a povolenou délkou pobytu 90 dní (kromě letištních průjezdních víz).

Informace pro veřejnost: Členské státy by měly neprodleně informovat veřejnost v dotčených místech o postupech, které budou uplatňovány. Upřednostňovány by měly být společné informace od všech členských států.

Informace pro hostitelskou zemi: Tyto pokyny se sdílejí s korespondenty pro místní schengenskou spolupráci v delegacích EU a doporučuje se sdílet tyto informace s vnitrostátními orgány hostitelských zemí.

Praktické pokyny:

Při výskytu takových případů se členské státy a země přidružené k schengenskému prostoru vyzývají, aby informovaly vnitrostátní orgány hraničních přechodů EU / schengenského prostoru, kde se očekává, že cestující přicestuje s schengenským vízem vydaným na základě mimořádných okolností.

4. Problematika překročení povolené délky pobytu v důsledku cestovních omezení, a to i v případě státních příslušníků třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti

Pobyt držitelů víz nacházejících se v schengenském prostoru, kteří nemají možnost prostor opustit do skončení platnosti jejich krátkodobého víza, může být určenými orgány členských států prodloužen na maximálně 90 dní během jakéhokoli období 180 dní ⁽¹⁷⁾. Pokud jsou držitelé víza nuceni pobývat nad rámec prodloužené doby 90 dní během jakéhokoli období 180 dní, příslušné vnitrostátní orgány by jim měly vydat národní dlouhodobé vízum nebo povolení k dočasnému pobytu.

Pro státní příslušníky třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti, kteří jsou nuceni na daném území pobývat nad rámec prodloužené doby 90 dní během jakéhokoli období 180 dní, by měly příslušné vnitrostátní orgány vydat národní dlouhodobé vízum nebo povolení k dočasnému pobytu.

Členské státy se vyzývají, aby zrušily správní sankce nebo postihy vůči státním příslušníkům třetích zemí, kteří nemohou opustit jejich území z důvodu cestovních omezení. Při zpracovávání budoucích žádostí o víza by se nemělo přihlížet k překročení povolené délky pobytu v důsledku cestovních omezení.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/doc_centre/borders/docs/annex_27_authorities_competent_for_extension.pdf